

Stopy duše 4/2020

Josef Svátek: Svobodní zednáři v Čechách v XVIII. století (Pokračování.)

Z Anglicka, kde ze čtyř dosavadních lóží zřízena byla první velká lóže zednářská roku 1717,¹ rozšířila se idea spolku zednářských do Nizozemska, do Francie a do severního Německa, kdež všude přistupovali k lóžím četní mužové vynikající stavem, rodem neb učeností, neboť šíření zásad filantropických bylo tehdaž jakousi módou ve vyšších a vzdělanějších třídách společnosti státní, která cítila již mocné vanutí nové doby a které příčiny měla, aby nespokojena se stávajícími poměry politickými i sociálními. Zvláštní důležitosti nabylo vstoupení vévody Františka Štěpána Lotrinského do první zednářské lóže nizozemské, do níž byl vévoda tento přijat v Haagu roku 1731 od velmistra lóže holandské hraběte Chesterfielda, tehdaž vyslance anglického v Holandsku. Stal se totiž vévoda Lotrinský za nedlouho na to chotěm nejstarší dcery císaře Karla VI., arcivévodkyně Marie Teresie, a tím našlo zednářství také volnější vchod do dědičných zemí Habsburských, kdež bylo již sice o patnáct let dříve známo, ale působením řádu jezuitského jen v největší skrytosti působiti mohlo. Zde jsme se ocitli také u vlastního předmětu líčení svého, totiž u vzniku zednářství v Čechách, kterýžto vznik sahá až do prvních dvacátých let XVIII. století, tedy do doby, kdy v ostatních zemích rakouských byla tajná tato společnost ještě zcela neznáma.

Jako Čechy již v XV. věku kráčely v čele šíření a hájení svobody náboženské, takž i na začátku století předešlého nejdříve v Čechách ujaly se vznešené myšlenky anglických, francouzských i nizozemských myslitelů, a sice byl zde

---

¹ Lóže tato sešla se poprvé v den sv. Jana Křtitele, jakožto v den patrona starých hutí stavitelských, a odtud byl den tento slavnostním pro všechny ostatní lóže, které se proto také nazývaly „Svatojasnkými“.

prvním jich hlasatelem a šířitelem proslulý lidumil hrabě František Antonín Špork, který na cestách svých po západní Evropě seznámil se s velduchy tamních národův a již za prvního pobytu svého v Nizozemsku ke konci XVII. Věku seznal tamní společnost „přátel kříže“, jejíž původ byl mu líčen ve spojení s Komenským a emigranty českými z Jednoty bratrské, kterážto okolnost ovšem musila pozornost českého velmože velice vzbuditi. Společnost tato se zakládala na zmíněných zásadách Komenského, především tedy na lásce bratrské, na podporování chudých a sirotků, což vše mělo býti podporováno šířením vědomostí v lidu a vzbuzováním touhy po osvětě obecné. Šlechtný tento směr našel v hraběti Šporkovi ihned horlivého přívržence, a takž stal se sám společnosti této členem a snažil se po návratu do vlasti též zde šířiti zásady tyto, které zejména v lidu rolnickém u četných tajných Husitů a Bratří českých vřelého ohlasu docházely. Sám jsa nadobyčejně vzdělán, obětavým přítelem věd a umění a zároveň pravým otcem svých poddaných, hleděl v lidu šířiti blahobyť a osvětu, zakládaje knihtiskárny a vydávaje prostonárodně psané spisky, ponejvíce mravního a rozjímavého obsahu, jež po tisících zdarma rozdával, aby nejširší vrstvy lidu nabývaly tím lásky ku čtení a vzdělávaly zanedbaného ducha svého. Muž takovýchto šlechtných zásad a ode dávna horlivý podpůrce obecné osvěty a obecného vzdělání musil pak, když později navštívil též Anglii a Francouzsko, přilnouti též k učení tamních společností zednářských a snadno lze tudíž pochopiti, že se přičiňoval o to, aby v Čechách stejně smýšlející muže seřadil kolem sebe a taktéž lóži zednářskou v hlavním městě českém založil. Hrabě František Antonín Špork byl tudíž prvním zednářem v Čechách a zároveň zástupcem šlechtných oněch snah humanitních a filantropických, které v první době jako u společnosti „přátel kříže“ byly výhradním účelem lóží zednářských. Dopisoval si po mnohá léta s předními členy společnosti zednářských v západní Evropě, mezi nimiž pro učenost svoji i pro horlivé šíření zásad filantropických požíval skvělé pověsti, což ale vzbudilo v Čechách řevnivost řádu jezuitského a zášti strany tmářské, kteřížto protivníci jeho přišli brzo na stopu zednářského působení jeho a již roku 1719 jej u světských i duchovních úřadů obviňovali, jako by kacírské a záhubské knihy mezi lidem šířil. A když pověstnému advokátovi Pražskému dru. Václavu Neumannovi se podařilo, že hrabě Špork byl vzat ve vazbu ve věži Daliborce na Hradčanech, jako by byl nedostal jakémusi požadavku lstivého onoho právníka. Špork byl po tříměsíční nespravedlivé vazbě své odloučil se již dokona od veřejné společnosti a oddal se jen vědám a působení ve prospěch osvěty, jakož i konání skutků lidumilných, z nichž uvádíme pouze jeho věnování sto tisíc zlatých na zřízení fondu, z něhož by se obracely dvě třetiny na vykupování křesťanských otroků z moci Turků a pohanů, třetina pak na vysvobození dlužníků bez viny zchudlých z vazby pro dluhy. (Pokračování.)

Emanuel Hauner: Encyklopedie zapomenutého vědění (Pokračování.)

Anima mundi. (l.)

Duše světa; stejného významu se sanskrtským slovem alaya.

Animální. (l.)

Živočišný, zvířecí.

Animismus. (l.)

V soustavě filosofické jest útvarem nejstaršího monismu, jenž stával vedle jistého dualismu starých národů. Celá příroda dle té nauky jest oživena, oduševněna, právě jako člověk. Viz též hylozoismus. Dle nauky novodobého animismu (G. E. Stahl) vede myslící duše, jako myslící princip, veškerou činnost v těle a ve spojení s vědomím pronáší soudy (úsudky), mimo vědomí však je příčinou vzrůstu těla. Animismus jako protiklad spiritismu vysvětluje spiristické úkazy z bytosti samého media nebo z účastníků seance.

Annamaya-Kosha. (skt.)

Tělo fyzické či sthula sharira.

Anomalie. (ř.)

Nezákonnost, odchylka od pravidla, nepravidelnost.

Anquetil-Duperron,

Abraham Hyacinthe (1731-1805), francouzský orientalista (jazykozpytec vých. řečí). Studoval sanskrit a novou perštinu; dal se najmouti jako prostý voják pro Indii, aby objevil a seznal pársické prameny náboženské. Nejdůležitější jeho díla jsou překlady Zend-Avesty a Upanišad.

Antagonismus. (ř.)

Vzájemné působení dvou protiv na sebe, protivnictví, rozpor.

Antashkarana. (skt.)

Vnitřní nástroj, duše vytvořena myslícím principem a egoismem (dle Sankaracharye). Okultně: stezka nebo most mezi nižším a vyšším manasem, mezi božským já a osobní duší.

Anthropogeneze, antropogeneze. (ř.)

Nauka o vzniku (zrození) a vývoji člověka.

Anthropologie, antropologie. (ř.)

Nauka o člověku vůbec, jeho roztrídění zevním a vnitřním, o jeho vývoji, rasách, vlastnostech atd.

Anthropomorfní, antropomorfní. (ř.)

Lidské tvary mající; zlidštěný, v lidské podobě pojatý.

Anthropomorfismus, antropomorfismus

pojímání a představování si duchovních, nehmotných, nadsmyslných bytostí v lidské podobě. Náboženství polytheistická (mnohobožství) nutně vedla k zobrazování bohů v lidské postavě. Zdá se, že anthropomorfismu neujde žádné náboženství.

Anthroposofie. (ř.)

Lidská moudrost. Dr. Rudolf Steiner po svém odchodu s naukou a společností theosofickou založil svoji vlastní nauku a společnost, nazvav ji anthroposofickou. Anthroposofie buduje na osobních transcendentních poznacích svého zakladatele.

Antikrist. (ř.)

Vtělení ďábelského slova (logu) v Antikristu, jako protiva božího Slova vtěleného v Ježíši Kristu, zaměstnávalo všechny mysle křesťanského světa v době, kdy první tisíciletí po Kr. se chýlilo ke konci. Tehdy očekáván příchod Antikrista a návrat Kristův, jenž podnikne vítězný s ním boj. Po přemožení Antikrista, po jeho konečném svržení a spoutání v pekle mělo nastati tisícileté království boží na zemi, jenž zakončeno bude posledním soudem a zánikem světa. Víra v příchod Antikrista je založena především na těchto biblických místech: Ezechiel kap. 38-39 a Daniel kap. 11. v. 21. až 45. Zjevení a listy sv. Jana, listy sv. Pavla.

Antipathie, antipatie, (ř.)

jako protiva sympathie (viz toto) znamená více méně na prvý pohled neodůvodněnou nechuť, odpor myslícího a cítícího tvora k jinému tvorů, věci nebo stavu. Příčiny antipathie nebývají vždy jen původu fyziologického a mravního, nýbrž jsou hlouběji založeny - okultně a psychicky.

Anupâdaka. (skt.)

Bez tvaru; zrozený bez rodičů; název druhé kosmické úrovně.

Apathie. (ř.)

Netečnost. Přirozený neb chorobný stav, kdy odezvy na zevní popudy jsou značně sníženy neb nejsou zjevné. Dle učení školy stoické jsou vášně příčinou všeho zlého a negativní podmínkou dobra jest tedy bezvášnivý stav duševní - apathie. Obecně se apathie rozumí lhostejnost, nevšímavost.

Apis. (ř.)

Býk zasvěcený staroegyptskému bohu Osirisovi; byl uctíván jako jeho vtělení; chován byl v Memfidě v chrámu boha Ptah; z jeho chování, chůze atd. bylo věštěno.

Apokalypsa. (ř.)

Odkrytí, odhalení skrytých věcí. Zjevení sv. Jana.

Apokalyptický

znamená tajemný, záhadný a při tom velikolepý jako vidiny sv. Jana, vylíčené v Apokalypse.

Apokatastase. (ř.)

Uvedení všech bytostí a věcí v původní stav nevinnosti a blaženosti skrze Mesiáše. Tato víra, společná Židům i Křesťanům, vylučovala věčnost pekelných trestů a věčnost pekla. Ještě církevní otec Origenes vyslovil naději, že druhým příchodem Kristovým ukončeny budou muky pekelné a Satan se všemi padlými druhy bude spasen. Ale od 4. stol. po Kr. ustalovala se víra ve věčnost pekla a trestů.

Apokryf. (ř.)

Nepravý, podvržený spis, opak kánonu. Znamená vlastně skrytý, utajený. Ze starozákonních knih jsou apokryfy na př. kniha Ježíše Siracha a první kniha Makabejských. Apokryfních evangelíí je celá řada, na př. evangelium Tomášovo, evangelium o narození Marie, atd.

Apologie. (ř.)

Obhajovací řeč nebo spis.

Apollonius z Tyany

v Kappadokii, novopythagorejský filosof a vrstevník Ježíše Krista. Procestoval celou Malou Asii, navštívil Indii, aby poznal nauky brahmanů, vrátil se přes Babylonii zpět do Jonie. Dle novoplatoniků Hierokla konal zázraky a učil lid stejně jako Ježíš. Založil theurgickou školu v Efesu. Zemřel téměř stoletý.

Apollyon. (ř.)

Ničitel, zhoubce; anděl smrti.

Apostase. (ř.)

Odpadlictví od víry, zásady společenského svazu, atd. Zejména se užívá tohoto slova v případě, kdy příslušník některé církve přestoupí k jinému náboženskému vyznání a společenství.

Apostata. (ř.)

Odpadlík. Byzantskému císaři Julianovi dostalo se v dějinách přídomek apostata proto, že opustiv křesťanství přiznal se znovu k pohanství, jež podporoval a znovu v říši zaváděl.

A posteriori. (l.)

Co jest v našem poznání odvislé od zkušenosti; tvrzení dokázané později zkušeností, zážitkem.

Apotheosa. (ř.)

Zbožnění. Apotheosa byla slovnost, kterou člověk (hrdina, panovník) byl prohlášen za boha. Apotheosa v zásadě se shoduje s katolickým svatořečením (prohlášením za svatého).

Appercepce, apercepce. (l.)

Postřehnutí, všimání, uvědomění si něčeho.

Applikace, aplikace. (l.)

Přiblížení, přidání; použití něčeho k něčemu. V astrologii znamená aplikace dostihnutí planety, jež pomalu se pohybuje, jinou planetou rychlejší v některém zvířetníkovém domu. (Pokračování.)

Vin: Nativita II. (Pokračování.)**Horoskop státu**

Nativita svým významem dotýká se převážně osudu jedince, ač ovšem odráží se v nativitě i osudy otce, matky, sourozenců a manželky jedincovy. V nativitě

knížete, krále, panovníka projevují se přirozeně i události jeho knížectví či království, a tak nativitu takovou v rozšířeném smyslu možno hodnotiti i jako horoskop států. Okamžiky úmrtí panovníka jednoho a nastoupeí vlády jeho nástupcem byly již v dávnověku hodnoceny nejen jako důležité body pro vladaře samotného, ale i pro osud jeho státu.

Není tedy tento směr astrologie nečím novodobým, proto, že před válkou, ve válce a po válce se politických horoskopů tolik vyrojilo, ač dříve jen tu a tam stávala o nich zmínka. V dávnověku převraty a přesuny moci, tvoření států nových na troskách států dřívějších, probíhalo volnějším tempem a život jednoho lidského pokolení nebyl v životě národa tak zřetelně patrný, jako ve shonu dnů dnešních. Dnes takřka přes noc stává se monarchie republikou, případně také opačně. Tím současně ustupuje i dosavadní monarch do pozadí, aby jeho místo zaujal volený prezident. Tyto všechny události přímo vábí k jejich zkoumání pod zorným úhlem horoskopů. Jako pro nativitu jest rozhodujícím okamžikem zrození, tak vznik státu nového počíná vlastně okamžikem podpisu příslušných smluv mezinárodních. V posledních 15 letech bylo v cizozemských publikacích uveřejněno hojně horoskopů na tomto podkladě pracovaných: pro republiku Německou, Polskou i ostatní jiné státy a také pro naše Československo. Připojeny zároveň příslušné výklady, jež s větším či menším úspěchem o budoucnosti států pojednávaly.

Třebas tedy v dobách starých horoskopy státní nebyly tak rozšířené a převládajícími horoskopy byly nativity, byly přece jen i tehdy někteří astrologové, kteří i horoskopy státní pracovali.

„Kniha o zákonech zemí“ napsaná dvořanem krále Abgara v Edesse (ve staré Mezopotamii) byla vlastně jen rozšířením a pokračováním starého podání syrského. Tento dvořan Bardesanes z Edessy roku 154 po Kristu narozený, syn významných rodičů, ve formě rozmluvy se svými žáky určil jistá pravidla. Dle těchto pravidel bylo třeba se řídit při posuzování národů: Brahmanů, Peršanů, Gallů, Parthů, Amazonů, Chaldejců, Médů, Indů i Germánů.

Vjednom z předchozích článků zmíněný Michel de Nostradamus, zemřelý v roce 1566 po Kristu, v předmluvě ke svým 1.000 čtyřverším uvádí, že pracoval podle formulek starého arabeského astrologa, 2.000 roků před ním žijícího. Nostradamus jest však vůbec osobou jedinečnou, vskutku význačnou a zvláštní, neboť on ve vypočtených astrologických nákresech skutečně viděl události nadcházejících dob jakoby vyobrazeny. Tak asi jako by před ním běžel filmový pás.

My sami, zrozenci své doby, díváme se obyčejně s despektem na vědomosti a znalosti i jen přímých našich předchůdců. Jsme přesvědčeni, že jedině my sami vše nejlépe víme a známe. Nebudou však souditi naši potomci právě tak zase o nás? Kdo si tuto skutečnost uvědomí, ten pak dovede také spravedlivě naše předchůdce hodnotiti.

Je tak podivuhodné, když Nostradamus se zmiňuje o Versailles, Ludvíku XVI.

(Capet) a jeho prozrazeném útěku. O Napoleonovi, požáru Moskvy a zhroucení jeho armády. O Napoleonovu synovci Napoleonovi III. a jeho smrti v Londýně. A o jiných a jiných před námi ještě tajemnou rouškou zakrytých udlostech až do roku 3797. Zmiňuje se o velikých umělých, v povětří létajících ptácích a přece prvních jeho 350 čtyřverší bylo vytisknuto již roku 1555 v Lyoně. Je tedy nad pochybnost vyloučeno pozdější doplnění a přizpůsobení.

Čtyřverší nejsou časově za sebou, jsou zpřeházena zúmýslně, jak Nostradamus ve své předmluvě uvádí, tak aby události byly poznány teprve tehdy, až skutečně nadejdou. Nostradamus určuje přesně dobu svých událostí, avšak ne běžným způsobem rokem a měsícem, nýbrž užívá vlastní označení na př. v měsíci červenci posledního roku cyklu Martova.

Některé cykly zde uvádím: Především jsou to cykly 36 roků v následujícím pořadí: Slunce, Saturn, Venuše, Jupiter, Merkur, Mars, Měsíc a pro každou tuto planetu jest měřeno 36 roků v dalším nepřetržitém pořadí. Dle tohoto pořadí by rokem 1936 začínal a rokem 1972 končil cyklus Jupiterův.

Nový cyklus „Orbes Magni“ počítá po 10 X 36 tedy po 360 letech a těchto cyklů jest od Adama po rozšíření naší země, či vyšínutí zemské osy v roce 3797 celkem 24 a my bychom se nyní nalézali v cyklu osmnáctém o roku 1648 do roku 2008. Vládnoucí znamení dnešního cyklu jest Lev a vládnoucí planeta Saturn.

Jiný cyklus jsou velké trigony: vodní, ohnivý, zemský a vzdušný jež počítají 4 X 200 roků a týž trigon se vrací celkem za 802 roky vždy zase znovu. - Jiný cyklus počítá po 962 letech a dle něho bychom byli v cyklu měsíčním od roku 1872 do roku 2834. Tento poslední jest skorem analogický cyklu 8 tisíciletí, dle kterého bychom nyní byli v tisíciletí sedmém počínajícím roku 1792 a končícím rokem 2795 a jeho vládcem jest Měsíc. Mimochodem řečeno rok 1792 jest vůbec velmi důležitým časovým mezníkem Nostradamovým a odvozuje od něho mnohé události světové. - Konečně jest ještě 7 cyklů po 2190 rocích a poslední z nich končí zase rokem 3797.

Nostradamus líčí především osudy Francie, ale i celá Evropa jest do jeho popisů pojata. Tisíc roků před rokem 3797 má znovu přijít Kristus, čímž Nostradamus jest souhlasným se Zjevením sv. Jana. (Pokračování.)

Karl von Eckartshausen: Kostova cesta zasvěcením do Bílé Magie (Pokračování.)

Postava zmizela a Kosty nalézal se na prahu chatrče poustevníka, kterého byl před časem opustil, nevěda, zda bylo to všem snem či skutečností.

Když takto uvažoval o tom všem, co se s ním dělo, přiblížil se k němu poustevník a pravil:

"Kosty, tys hledal Pravdu a Moudrost, ona je tím nejvyšším, čeho zde hledati můžeš. Bohové vedli tě až dosud podivuhodnou cestou, ponech se i nadále

jejich vedení a hled', abys ses stal hodna toho upřímnou touhou po pravdě. Touha po dobru, pravdě a krásnu leží v samé podstatě člověka. Ona je hnacím pérem, ženoucím je ku spojení s jednotou, která je přec pramenem dobra, pravdy a krásna. Poblouznění našeho rozumu je však vino, že dobro hledáme v rozptýlení, kde ho není. Dobro spočívá pouze v sjednocení. Pravda jen uvnitř podstaty a my ji hledáme ve vnějším, kde není. Krásno tkví pouze v duchovním a my je hledáme ve hmotném. V tom spočívá celé naše poblouznění, naše neštěstí, nespokojenost a utrpení na zemi. Vše, co tuto kolem sebe zříš, Kosty, leží již od věčnosti v nejčistším rozumu jednoty jako základ - myšlenka. Trvání celého nekonečna jest projevem této myšlenky, dle neměnitelných zákonů jednoty. Dokud člověk na všechno toto, stvořené, dle zákonů jednoty pohlíží, tak dlouho nalézá ve všem a všady jen dobro, neb vidí všady Boha v jeho díle: Jakmile se však jeho rozum odvrátí od těchto zákonů a ztrácí se v rozptylování ve vnějším, tu nastává pak poblouznění proto, že člověk hledá pravdu tam, kde není. On přijímá dojmy svého rozumu ne více od podstaty věcí, kde nejvyšší rozum vládne, nýbrž dle vnějšího zjevu a tak dostávají se jeho důkazy, od kterým mu schází základ a světlo.

Poněvadž rozum ztratil své pravé světlo, ztrácí je i vůle, neboť vůle, tj. samochtění člověka má býti pouze čistým výplodem rozumu pod vedením zákona jednoty.

Srdce ztrácí podklad svého jednání, poněvadž nepoznává více pravé dobro, vyhledává klamné dojmy a jeho přání nesou se pouze k časnému požitku, v kterém nemůže dosíci nikdy nasycení a pravou spokojenost proto, že vše vnější podléhá stále zákonům proměny.

Rozumové pojmy, které nemají za základ jednotu, jsou sebetřýzní, činností domněnek a omylů. Přání srdce, řízené po vnějším mimo jednotu se nalézajícím, přináší jen bol a zklamání.

Uskutečnění těchto přání přivádí člověka k zločinu.

Dle nezměnitelných zákonů jednoty tresce se vše, co těmto zákonům se protiví.

Zlo jest následkem poblouznění rozumu.

Klamné je následek poblouznění srdce.

Zločinné je následek pochybného jednání.

Zlo trestá nás temnotou, klamné nespokojenosti a zločinné bolem a zklamáním.

Nuže, Kosty! Znáš své úhlavní nepřátele a nepřátele celého lidstva, které jsi se zapřísáhl pronásledovati do posledního dechu a proti nim bojovati.

Uveď proto vše opět k jednotě zpět, kde vládne nesoulad a rozptýlení, snaž se vždy sjednotiti vnější s vnitřním, hmotné s duchovním; tato práce je vznešená a božská. Budeš tak rozsévat štěstí, spokojenost a radost, za což ti budou lidé vděčni."

Při těchto slovech objal poustevník Kostyho a slze lásky kanuly přes jeho bledé tváře na prsa Kostyho. Slunce sklonilo se mezitím za blízký pahorek a skřivani pěli svůj večerní pozdrav vstříc velikému Tvůrci.

Poustevník přinesl občerstvení a Kosty pocítil ve své duši tak blahé uspokojení, pro něž ku vyjádření nenalézal slov, načež hluboké mlčení zavládlo kolkolem.

Poznenáhla zakryl stín noci celé okolí, měsíc vyplul nad vrchy mohutných jedlí a svým stříbrným jasem okrášlil celou krajinu, tak že polovina všech předmětů, jsouc ozářena, vrhala na druhou polovinu svou mohutný stín.

Kosty pokročil několik kroků na blízký pahrbek a mocně dojat vznešeným klidem, pozvedl své srdce k modlitbě.

"Ty se modlíš a zdali víš, co to je modlitba?" tázal se stařec. Povznesen myslí k Bohu, je sice modlitbou, ale záleží toto ve vyjádření slov? Vše vnější, má-li to býti pravdivé, musí býti výrazem vnitřního. Jméno Bůh vyřknouti, znamená jej vzývati, toto jméno v duchu a pravdě vyřknouti, jest již sama sebou modlitbou. Co je to však nějaké jméno? Co je to, nějaké jméno vyslovit? Vlastnosti, které podstata nějaké věci celým svým vnějším zjevuje, tvoří jméno této podstaty, která bytosti svou jeví se v celé přírodě. Tyto vlastnosti uplatnit dle pravdy, v činnost uvést, značí vysloviti je. Takto mluví Bůh ve svém stvoření, svým nekonečným jménem ve svém díle a hlásá nám, že Všemohoucí, Láska, Pravda, Dobr, Spravedlnost, nejvyšším řádem jest. Když tvé srdce, Kosty, tímto způsobem v jednotě s božskými vlastnostmi, svojí vůlí a jednáním tyto projevuje, pak modlí se tvé srdce v pravdě a tvá duše vyslovuje Věčného."

"Ó, otče!" zvolal Kosty, „jak tuším pravdu všeho toho, co mi pravíš! Jak došel jsi však k těmto hlubokým pravdám?"

"Jest jen jedno svtlo, které osvětluje všechny lidi, jež do tohoto života vstupují, málo však těch, kteří je do sebe přijímají a proto sami uzavírají si cestu ku pravdě a světlu. Jest veliké a svaté tajemství, nalezneš je však u dítek světla pouze. Jsou světci, kteří osaměle odloučení od lidstva žijí a těmto jsou svěřena ta tajemství nejvyšší. Od počátku světa až ku jeho konci tvoří moudří jeden řetěz pod vedením prozřetelnosti Otce světla. Mezi tím, co většina lidu věnuje se domnělým vědám a staví na velikém městu poblouznění všech, pracuje malá hrstka těchto v úplném osamocení pod mírným vlivem pravého světla na chrámu věčného Ducha, který déle než jeden běh světa trvati bude. Mezi tím, co naši sourozenci pravého myšlení jsou neschopni, raději každé zdání a zákmit světla chytají, nežli aby pouhý pokus učinili pravý cíl sebeurčení poznati, pracují druzí v největší tichosti na tom, aby pravé základy všech věcí pronikly a v nejvyšším bodu všech příčin své utišení navždy našli, který nesmrtelné duše člověka hoden jest. - A i když naleznou se jednotliví odvážlivci, kteří jsou té odvahy a chtějí toto svaté zevšednit a božské snížit, aby je svému nízkému smýšlení na rovnováhu uvedli, tak přece naznačují nám ti, kteří pravé božské světlo následují, pravou moudrost, krásu a sílu, čerpajíce ji přímo z božského jsoucna, z harmonie svatého ústředí, v nejtajnějším skrytu hybného pera přírody. Vše, co jsem ti vyprávěl, máš svými vlastními zkušenostmi nabýti.

Měsíc stojí právě nad našimi hlavami, hodina půlnoční se jistě přiblížila, Kosty! Člověk to byl, jenž rozdělil časy na dny, jitro, poledne, večer a půlnoc. Jimi

znázorněn chod vnějšího světla.

Zcela jiný však je chod světa vnitřního. Člověk rodí se tehdy, když začíná býti šero. Chod jeho ducha jde od večera k půlnoci, čím více vzrůstá, čím více přichází ve styk s lidskou společností a slučuje se s ní, tím více obejímá jej tma. Šťasten je ten, kdo ve středu noci, tohoto života, ve které leží tento svět, tuší světlo příštího jitra a věren jsa jeho paprsku, plnost jeho působení v poledne dočkati může. Pojd', Kosty, odpočinutí je smrtelným nutné." - při těch slovech ujal se ruky jeho a takto kráčeli spolu do chatrče zpět; krátce na to spali oba již klidným spánkem, velikým to darem znavených. Kosty po boku starého přítele. (Pokračování.)

Rudolf Nesvadba: Česká osobnost hermetismu - Poslední hradčanský alchymista - Prof. Uhle

Přezdívali mu Diogenes. Byl to muž postavy zavalité, poněkud hranaté, čelo měl asketickou přísností svažité, dlouhý šedivý vous splýval mu až na prsa, hnědé jeho oči zastíněny byly hustým, svislým obočím, jeho nos se podobal supímu zobáku. Kabát byl toliko bez barvy a bez knoflíků a tolika trhliny na něm byly v cárech přepnuty velkými špendlíky a zešmachtaným botám odpovídal dřevý tvrdý klobouk na hlavě. Neustále vlekl folianty papíru a nejčastěji bylo ho lze nalézt u antikvářů na Starém městě.

Jmenoval se vlastně Uhle a byl prý kdysi profesorem na kterémisi rakouském lyceu. Uhlovo povýšení na profesora se stalo takto: Žil jako soukromý učitel ve Vídni (Wien) v té době, kdy založil Gentz časopisy „Rakouský pozorovatel“ a „Letopisy rakouské literatury“, napsal Uhle několik vědeckých článků a poslal je do jmenovaných časopisů. Gentzovi se články velmi líbily, dal si Uhla zavolat a dojat jeho rozsáhlými vědomostmi, dopomhl mu k učitelskému úřadu. Ale Diogenes byl divný pavouk. On vlastně zavedl Gentze do slepé uličky. Nešlo mu o to, člověku svítlnou hledat, nýbrž osvítit člověka. Jakmile zasedl za katedru, shodil s obličeje masku mysticmu, kterou byl doposud svoje náhledy halil. S počátku si počínal sice v přednáškách opatrně, ale záhy unášen pathosem svého vědeckého přesvědčení, zapomněl na omezenost svého postavení a pustil jazyku svému uzdu. Přednášky jeho měly orientální ráz indických Brahmínů, zabíjely nepřemožitelnou logikou pošetilosti a předskudky světských i duchovních velmožů a toliko v zákonech přírody zakládaly zákony člověčenstva.

Netrvalo dlouho a došel z Vídně dekret na jeho sesazení:² byl propuštěn s výslužkou 400 zlatých. Odešel do Prahy a vrhnul se na studium chemie, ale

---

2 Byl prý sesazen samotným Metternichem. Pozn. editora.

dostal se račím krokem na zpáteční cestu, totiž na alchymii, starý blud středověku; uvedl ho na ni starý skriptor c. k. Universitní bibliotéky, jenž mu pomáhal, když se hrabal ve starých rukopisech, aby se dopídl listiny Hermese Trismegista, jenž se zva „Tabale smaragdina“. Trismegistos byl slavný mudrc, z jehož tajemných knih čerpali látku ke svým kouzelnickým dílům filosofové Theofrast, Campanell, Nostradamus i Paracelsus.

Chtěl totiž najít onu pověstnou, všemohoucí látku, jejímž dotknutím všechny hrubé kovy se daly proměnit na zlato. Odstěhoval se na Hradčany v tutéž Zlatou uličku, podle kláštera sv. Jiří, kde druhdy za Rudolfa II. bydlívali alchymisté. Zde našel malý příbytek³ pro své knihy, příhodnou kuchyni pro své retorty a tavidlo, jakož i vzácný klid romantické minulosti pro svá rozjímání a výzkumy. Větší díl své kromné penze obětoval nyní na koupi knih alchymistických a umístil je na dlouhé římse nad psacím stolem, kde také visely litografované podobizny Aristotela a Platona. Na prvním místě v knihovně byly vzácné výzkumné spisy o alchymii, kterými Španěl Raimund Lullus povznesl zlatodějství v obor vědy.

O Lullovi zapsána jest ve starých kronikách pověst, že v Londýně, když navštívil krále Eduarda I., proměnil hmotu ve zlato, ze kterého pak byly raženy pověstné růžové dukáty. Diogenes však hledal i velké magisterium, kámen mudrců, velký elixír, v němž spočívá síla zničit všechny choroby, zmladit stáří a prodloužit život.

O Svatodušní neděli L. P. 1831 krátce po půlnoci se okna alchymistické komory ve Zlaté uličce náhle ozářila a hustý oblak dýmu se vyvalil z komína pochmurného domku; nastal poplach ohně. Hradčanská hasičská stráž byla rychle na místě, vrazila do domku a vypáčila uzamčené dveře: Diogenes ležel udušen s ohořelým vousem na cihlové podlaze mrtev. V pravici však držel prsty křečovitě sevřenými šmelcový tyglík, v němž se leskla žlutoskvoucí slitina; byla odevzdána do císařovské mincovny.

Bylo to zlato.

Co žádal Budha⁴ na svých žácích

Jako první vlastnost žádal na žácích „otvření bran mysli“, t. j. plné přesvědčení o nestálosti všeho na naší zemi, správné ocenění věcí pozemských, rozeznání pomíjivého, zdánlivého, trvalého a skutečného, osobnosti a božskosti v bytosti lidské.

Druhou vlastnost - „nežádostivost“ t. j. klidné jednání, chladnost k ovoci činů, oddělení práce od odměny a její konání z povinnosti, bez ohledu na osobní zisk, který přináší.

---

³ Bydlel v č. p. 19/4 – pozn. editora.

⁴ Slovo „Budha“ značí „Probuzený“, „Kristus“ značí božský stav „Vzkříšený“.

Pak “šestero vlastností”:

1. ovládání myšlenek a pochopení zodpovědnosti za jejich účinek na okolí,
  2. ovládnutí smyslů a těla, pozornost v chování se,
  3. snášenlivost, pozorování všeho s hlubším porozuměním a ušlechtilou shovívavostí,
  4. trpělivost, odložení zcitlivělosti, nezaznívání ničemu, vytrvání v poměrech příznivých i nepříznivých,
  5. víru, důvěru v sílu, lásku a moudrost těch, kteří domohli se mistrovství,
  6. dosažení vnitřní rovnováhy, klid mysli, touhy po volnosti a osvobození.
-

Sirdar Ikbal Ali Shah: Víly na východě⁵

Okultní divy na východě jsou nerozlučitelně spjaty se světem duchů, které, aby jejich povaha byla evropským čtenářům jasnější, stalo se zvykem nazývat vílami. Jest ovšem marnou námahou vysvětlovati, co znamená ve skutečnosti slovo víla. Ale nedávno jedna autorita prohlásila, že lid používá tohoto slova nejrozmanitějšími způsoby. Slovo víla znamená něco kouzelného, nějaký magický vliv, ne nepodobný termínu mana, jehož používají obyvatelé Polynésie a dojista nesmí ho býti užíváno pro nadpřirozenou bytost, jakou jest na příklad ve světě křesťanském anděl nebo v Indii déva. Víly se svými vlastnostmi a zjevem velice podobají různým třídám orientálních duchů.

Není nutno, aby víla byla bytostí dobrou. A právě tak, jako někteří skřítkové v Anglii a Francii jsou obyčejně nejvýš zlé povahy, tak také tyto nadpřirozené bytosti ve východních zemích mají obyčejně povahu velmi mstivou. Arabové říkají čarodějovi moghrebi. Takový čaroděj rozmlouvá s démony a od jednoho takového člověka jsem obdržel velmi mnoho poučení, pokud se týká tzv. “džinů”, kteří jsou vlastně vílami orientálními ve smyslu anglickém. Onen čaroděj mi řekl, že džinové byli obyvatelstvem země před Adamem. Že žili sta let před Adamem a že byli stvořeni jako evropští Salamandři (duchové ohně) z ohně. Tito džinové nejsou nesmrtelnými a musí tak jako víly jednou zemřít. Pijí, jedí a mají děti jako smrtelní lidé, žijí ve vlastních městech a mají svoje krále nebo sultány. Mohou na se vzítí jakýkoliv tvar, jak jim libo a obývají rádi opuštěné zříceniny, křižovatky, tržiště a místa divoká a pustá. Jest poměrně velmi snadnou věcí, jak řekli můj známý čaroděj, ovládnouti je buďto zaklínáním nebo talismany. Tím mně byly objasněny bezčetné východní povídky, v nichž džinové působí jako poslušní služebníci každého, kdo má náhodou nějaký talisman, jenž je podrobuje.

Slovo džin pochází od arabského slova, jehož kořen znamená “zastíratí nebo skrývatí”, autor Camuse praví: “Slovo džin znamená každou duchovní bytost, nepozorovatelnou našimi smysly a proto jest opakem bytosti hmotné.” Arabové

mluví o dobrých a zlých džinech. Ale zavedení mohamedanismu zdá se, že v ně již nevěří, tak jako většina lidí v Evropě nevěří v existenci víl, ačkoliv nutno říci, že musulmanští theologové prohlašují jejich jsoucnost jako bytosti nadlidských.

Duchové starých Peršanů podobají se evropským vílám ještě více než džinové. Také o nich se praví, že byli stvořeni před Adamem. Mužští džinové zdají se býti povahy d'ábelské nebo skřítkovské, kdežto ženští, které jsou známy slovem peris, jsou povahy mnohem laskavější a vlídnější. Jejich náčelníci byla Džian ben Džian. Ale jejich říše byla zničena Iblisem, satanem Koranu, který byl vůdcem vzpurných andělů a jenž před tím vládl celému pokolení džinů.

Daiverové Indů zdají se býti identickými s perskými divy. Jejich sféra se jmenuje Daiver-Logum a čítá se jich tři sta a třicet milionů. Jejich král se jmenuje Daivuntren nebo Indiren a jeho dvůr je dosti rozměrný, aby tam mohl vstoupiti celý jeho národ. Jsou zapřísáhlými nepřáteli obrů, proti nimž neustále válčí již od dob předpotopních.

Jest velký počet druhů daiverů, jako na příklad Kinnerarové čili hudebníci na různé nástroje, dále Kinprušerové čili služebníci, kteří se zobrazují s křídly a andělskými obličejí a Paunerové neboli kejklíři, kteří ostatní baví, když musí držeti osm stran světa. Podrobnosti o těchto bytostech lze najíti v Zend Avestě. (tj. Knihy Zoroastrovy).

Birmanský Nat je lesní duch, kterému vesničané obětuji potravu a nápoj právě tak jako někteří lidé ve Francii a v Anglii to činívali ještě v předešlém století lesním duchům s vílám. Nat bydlí v husté džungli. A někdy se mění v divoká zvířata tak jako to činívali víly. Jest mi velmi nápadné, že právě tak jako v Evropě se někteří domnívali, že víly jsou duchy mrtvých, když I toto Natové se ztotožňují se zemřelými. Také když Birman si přeje, aby mu bylo Natem něco splněno, volá k němu svým způsobem jako evropský venkovan se dovolává pomoci víl. Právě tak jako ve Francii a Anglii I toto Natové jsou potměšilí a klamaví, ne-li zlovolní. Tito duchové jsou také velmi často zaklínáni magiky a to se zdá mi důležitým pojítkem s myšlenkou na víly.

Když jsem probádal otázku východního spiritismu dostatečně a podrobně, dospěl jsem k názoru, že většinou pochází z Babylonie. Tam totiž měli velmi vypracovanou démonologii a její postavy, jak se zdá, se později rozšířily po všech orientálních zemích. Babylonie byla vskutku matkou východní magie a čarodějnictví. Každý její bůh byl doprovázen skupinou démonů. Tak na př. duchové nemoci byli oblíbenými syny Béla. Sudíček bylo sedm a byly to dcery boha Anu. Desm démonů bouře, čítajících v to draka a hada, náleželo bohu Ea, který byl mezi bohy velkým kouzelníkem. Jeho vláda nad silami přírodními byla mu poskytována vykonáváním magických obřadů. Bylo možno ho zaklínati na každém vhodném místě od chrámu až k chatrči rákosové. V Babylonii byla jedna třída kněží, kteří se jmenovali Asipu, a již se zabývali skoro výlučně magickými věcmi. Jejich úkolem bylo nejenom vyháněti

démony, nýbrž bylo-li třeba, volati je a raditi se s nimi. Démoni zasahovali do všech odvětví života a ti, kteří vyvolávali nemoci, byli všemožně usmiřováni. Ale nejpodivnější ze všech duchů, který vznikl v Babylonu, zdá se mi Bafomet. Tento duch učinil vskutku cestu kolem světa, neboť nejen že byl znám v Palestině a na březích Středoziemního moře, ale jeho zbožňování bylo přeneseno do Anglie a Skotska později do Ameriky. Je to ovšem “kozlí bůh” starých Babyloňanů a zároveň také bůžkem čarodějnic o Sabbathu, je to jedno z nejstarších božstev, které bylo bezpochyby kdysi zbožňováno národy pastýřskými, kteří se živili skoro výlučně kozím mlékem a masem. Většina okultistů si vzpomene, že Bafomet byl bohem Templářů a že se mu kladně ve svých tajných lóžích. Někteří okultisté ho popisují jako pantheistickou postavu, znázorňující absolutno. Avšak Templáři, kteří, jak se praví, klaněli se onomu božství, získali je do jista v Palestýně nebo Syrii. Mnozí Templáři se přiznali, že tohoto bůžka viděli. Někteří říkali, že to byla děsná hlava s dlouhou bradou a svítícíma očima, jiné říkali, že to byla lidská lebka. Jiní ho popisovali se třemi obličejí a opět jiní tvrdili, že to byl bůžek čtyřnohý. Bafomet, který náležel templářskému řádu v Paříži měl prý stříbrnou hlavu se dvěma obličejí a vousy. Mnoho Templářů potvrdilo, že viděli tohoto bůžka a že podle nařízení lóžových úředníků se mu musili klaněti. Ale většina Templářů řekla, že sice slyšeli mluvit o této hlavě, ale že ji osobně neviděli. Při soudu anglických Templářů vyšlo na jevo, že v Anglii byli čtyři Bafometové, jeden v Londýně, v sakristii Templu, druhý v Bristelhamu, třetí v Bruernu, v Linconshireu a čtvrtý severně od Humberu. Bafomet se nalézá všude v Indii, kde je kozel svatým zvířetem, jenž nosí do nebe světce.

Tato věc ukazuje, jak nějaká víra ze společného střediska, kde vznikl její původ, se může rozšířit. A Bafomet se dostal až do Ameriky, kde v moderních dobách byl určitě nalezen v jistých lóžích reformovaného ritu Palladického, zvláště, jak se domnívám v Charlestownu.

Také v Japanu kvete démonism, přes to, že tato země má nátěr civilisace. V horách a lesích jsou gnomové podobní ptákům, kteří posedají cestující muže a ženy a berou jim zdravý rozum. Jsou tam také horší muži, veliké chlupaté bytosti, ne nepodobny skřítkům podle skotského podání, kteří náhle přicházejí do vesnic a baví se tím, že unášejí svoje oběti na zádech do dálky mnoha mil, načež je shazují s veliké výše na zem. Nepozorný cestovatel bývá také přepadáván démonickými liškami. Tyto lišky mají zázračný zrak a sluch a dovedou čísti myšlenky lidí. Také jsou obdařeny schopností proměňovati se a rády klamají muže, přijímajíce obyčejnou formu krásných žen, jejichž obětí znamená smrt nebo šílenství. Kočka je japoncům upírem. Jest vyvržena, poněvadž neplakala při smrti Buddhově.

Ale je zvláštní, že námořníci ji uctívají, poněvadž věří, že má moc zabraňovati přístupu zlých duchů, kteří se hemží na moři.

Ale snad nejstrašnějším oddílem japonského kouzelnictví, který zcela možno

dobře zařadit do článku, jenž jedná o vílách a podobných věcech, jest víra, že za dlouhých temných nocí ožívají bronzové a kamenné postavy draků a jelenů a koní, kteří děsí lidi a jichž se lze zbavit jen rychlím stětím hlavy. Japonci se o těchto sochách zvířat domnívají, že jsou obydleny dušemi lidí, kteří spí, nebo upadli do snění ve bdění.

Vše to zdá se mi poukazovati k okolnosti, že dokud národ zůstane ve stavu divokém, jeho nadpřirozené bytosti se podobají spíše démonům, než vílám a že teprve tehdy, když dospěl ke stavu rolnickému, objevují se ony sklony, které lid spojuje tak nezměnitelně s říší vil.

Můžeme vskutku stopovati vývoj vil ve všech stupních od divokého způsobu života jistých národů až k jejich stavu kultivovanějšímu. Tak na př. v méně obydlených územích v Číně a v Birmě, jsou tyto víly málo lepší než démoni, jsou ochotné vždycky se mstít lidem. Démoni Arabů a jiných Semitů jsou ostatně mnohem mírnější než zlí duchové u národů slovanských. A tak lze říci, že každý kraj má duchy, jakých zasluhuje.

Pramen: Okultní a spiritualistická revue 8/1922

Jiřina Karasová: Pohřeb sebevrahův

Uvadlo léto a zmrzlo tak předčasně, a podzim neuzrál doposud v plody...

Krev prchá ze žil tak plaše a bezhlasně, jako den umírá za nepohody.

Tak záhy soumrak se zavěsil v stromoví, mrak mokvá soucitem namísto deště.

Nad hrobem smutný kněz svatých slov nepoví, ti, kteří vraždili, proklejí ještě...

Den uhas před pozdním východem měsíce, chlad zvlhlých domovů vyštval ven znova.

Jenom ten, kdo byl poraněn nejvíce, slzami promočí slitovná slova...

František Zachystal: Symboly Svobodných zednářů

Symboly svobodných zednářů (masonů) převzaty ze řemeslného zednářství středověkých chrámů a zasazeny do jeho rámce. Pokud při tom působil již od dřívějšíka prvek duchovní, lze těžko povědět. Jeť svobodné zednářství dle své nauky v přeneseném smyslu také stavitelstvím s rozdílem, že přenáší řemeslné vyučení na stavbu duchovního chrámu, vyžadující dvojí práci: „vytýčení čistého chrámu ve vlastním srdci a usilování o krásnější a světlejší svět“. Proto stavební budka čili hut', přimykající se ke skutečným chrámovým stavbám, zaměněna na loži, chrám (templ), jako bohoslužebná místnost nejzvláštnějšího druhu, se stává místem, v němž se dostává posvěcení práci, kde zednář nachází – po odvržení všech všedních strastí – posvátnou náladu. Opásaný zástěrou (symbolem práce), vchází předsíní do lože (vymalované většinou v sytě modré barvě), mající vždy podlouhlé čtyřúhelník, který – podle číselné symboliky Pythagorovy – obsahuje také ideu světa, je symbolem kosmu, nad kterým se

klene hvězdné nebe.

Zatím co slavnostně zvučí varhany, vchází zednář mezi sloupy síně, maje obličej obrácený k východu, kde je oltář a sedadlo mistrovo. Uprostřed síně jsou tři svícný, mezi nimi koberec, pracovní tabule, znázorňující symboly řádu. Na oltáři položena „tři velká světla zednářstva“: bible, úhelnice a kružidlo, nad nimiž září plamenná hvězda. Bible značí výraz víry (nikoliv dogmatické autority) v mravní světový řád, úhelnice světlo v nás, je symbolem ideje práva a povinnosti mravního jednání, kružidlo, světlo kolem nás, symbolisuje bratrství, služby k lidem. Svou zvláštní řečí mluví zde i rytmus úderů kladiva mistrova i obou dozorců, řídících s ním práci. Vše připomíná zednáři znovu a znovu, že je „drsným kamenem“, jež dlužno ohladiti, má-li se vypěstiti v mravní, svobodnou osobnost, jíž vyžaduje stavba lidstva. Proto „nově rodící se zednář“ postupuje v „královské umění“ jen pozvolna, jsa nejprve učněm, pak tovaryšem, nežli se mu dostane hlubokých vědomostí o životě a smrti, aby se mohl státi mistrem. Zednářská práce musí býti dílem ve společenství, práci mužů stejně smýšlejících, kteří – dříve než opustí chrám, sestoupí se ještě jednou, aby spojili ruce v „bratrský řetěz“, prozatím pouze duchovní, zdaleka ještě neobjímající všech členů zednářstva na zeměkouli, který se však musí státi nerozlučným řetězem světovým, aby se stala pravdou stará slova rituálu: „Všichni bratři na zeměkouli jsou jen jednou loží.“ Tento světový řetěz je pro zednáře „dalekým konečným cílem, krásným snem, těm však, kdo královskému umění nechtějí rozuměti a den ze dne mu lají, je skutečnou přítomností:“ Pro ně je zednářstvo tajným sdružením, jehož moc sahá po celé obydlené zemi, chrám lidskosti je jim všeovládajícím státem nad státem, církví nad církvemi.

(Kráceno.)
